HE 134/2016 vp *Hallituksen esitys valtion talousarvioksi vuodelle 2017*

Hallinto- ja turvallisuusjaoston kuuleminen torstai 29.9.2016 klo 08:30

VUODEN 2017 TALOUSARVIOESITYS - 26.10. Poliisi

10. Poliisi

Sisäministeriön pääluokan Poliisi -luvussa kuvataan poliisitoimen sekä Suojelupoliisin tulot ja menot sekä keskeisimmät toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet ml. resurssit talousarviovuodelle. Lisäksi luvussa on esitetty maastapoistamisiin ja noutokuljetuksiin ehdotettavat menot ja viranomaisten kenttäjohtojärjestelmän (KEJO) menot talousarviovuonna.

Talousarvioehdotukseen kirjatut poliisin tunnusluvut on laadittu ennen kuin kilpailukykysopimuksen vaikutukset olivat tiedossa. Näin ollen poliisin henkilötyövuosimäärät ovat tämän hetken arvion mukaan alhaisemmat kuin mitä talousarvioehdotukseen on kirjattu.

26.10.01 Poliisin toimintamenot

Momentille esitetään vuodelle 2017 yhteensä 687,7 milj. euroa. Määräraha on 42,6 milj. euroa pienempi kuin vuonna 2016. Määrärahatasoa laskee erityisesti vuodelle 2016 turvapaikanhakijatilanteeseen vastaamiseksi myönnetyn erillismäärärahan 9,0 milj. euroa lakkaaminen sekä kilpailukykysopimuksen vaikutus 17,5 milj. euroa. Momentin tasoa laskee myös aiemmat, hallitusohjelman mukaiset säästöpäätökset (n.-8,0 milj.) sekä Maahanmuuttovirastolle siirretty 1,66 milj. euron määräraha poliisilta siirtyneisiin turvapaikkatutkinnan tehtäviin sekä harmaan talouden ja talousrikostorjunnan erillismäärärahan lakkaaminen. Kevään 2016 kehyspäätöksessä momentille osoitettiin 5 milj. euron lisäys talousrikostorjuntaan ja automaattisen liikennevalvonnan tehostamiseen. Lisäksi momentilla on 4 milj. euroa tuottavuusmäärärahaa kohdennettuna Vitja -hankkeeseen.

Vuonna 2017 poliisin henkilöstön kokonaismääräksi arvioidaan 9 446 htv:ta, Poliisimiesten määrän arvioidaan olevaan yhteensä 7 050 htv:ta, mikä on n. 250 htv:ta vähemmän kuin v. 2016. Henkilöstömäärän lasku aiheutuu määräaikaisten, lähinnä erillismäärärahalla turvapaikanhakijatilanteen johdosta palkattujen määräaikaisuuksien päättymisestä. Poliisiammattikorkeakouluun sisäänotettavien opiskelijoiden määrä nostetaan 400 opiskelijaan v. 2017 koulutettujen poliisimiesten saatavuuden turvaamiseksi myös tulevina vuosina. Tätä tarkoitusta varten v. 2017 talousarvioesitykseen sisältyy 0,4 milj. euron lisämääräraha poliisille. Vuonna 2017 sisäisen turvallisuuden selonteon mukainen 7 000 poliisimiehen vähimmäistaso voidaan säilyttää.

Poliisibarometri toteutettiin kuluvana vuonna ja sen tuloksista on todettavissa, että kansalaiset luottavat edelleen poliisin ja ihmisten turvallisuuden tunne on pysynyt hyvänä. Poliisibarometri julkistetaan 3.10.2016. Poliisin turvallisuuteen liittyvien tehtävien näkyvyyttä ja palvelujen saatavuutta lisätään mm. teknisillä ratkaisuilla ja samalla varmistetaan, että poliisi pystyy vastaamaan kiireellisen avun tarpeeseen vähintään nykytasolla. Heikkenevästä taloustilanteesta ja vähenevistä resursseista johtuen poliisin resurssit kohdennetaan enenevissä määrin poliisin ydintehtäviin tai erityisiin painopistealueisiin, esim. harmaan talouden ja talousrikollisuuden sekä viharikosten ja väkivaltaisten ääriliikkeiden uhkien torjuntaan. Kiireellisten hälytystehtävien ja muiden turvallisuutta lisäävien tehtävien hoitaminen näkyy resurssien vähentyessä erityisesti poliisin kyvyssä selvittää sen tietoon tulleita rikoksia. Sopeuttamistoimenpiteet koskevat kuitenkin kaikkia poliisitoimen osa-alueita, mikä näkyy osaltaan myös harmaan talouden torjunnan resurssien vähenemisenä. Liikennevalvontaa tehostetaan lisäämällä automaattista liikennevalvontaa.

Postiosoite:
Sisäministeriö
PL 26
00023 Valtioneuvosto

Käyntiosoitteet:
Erottajankatu 2
Helsinki

Puhelin:
Vaihde
0295 480 171
Faksi:
09 1604 4635

Virkasähköpostiosoite:
kirjaamo@intermin.fi
www.intermin.fi

Poliisin tehtäväkentässä tulee myös vuonna 2017 näkymään vahvasti turvapaikanhakijatilanne, vaikka maahan saapuvien uusien turvapaikanhakijoiden määrän arvioidaan jäävän alle kuluvan vuoden tason. Maassa jo olevat turvapaikanhakijat sekä maastapoistamistoiminta työllistävät poliisia myös vuonna 2017. Muun muassa ulkomaalaisvalvontaan on panostettava. Huomioitavaa on, että poliisille ei ole myönnetty tähän tarkoitukseen erillismäärärahaa vuodelle 2017 toimintamenomomentille. Sen sijaan maastapoistamis- ja noutokuljetuksia koskevalle arviomäärärahamomentille on osoitettu tasokorotusta vuodelle 2016 yhteensä 11,7 milj. euroa. Arviomäärärahaa ei kuitenkaan voi käyttää maastapoistamistoiminnan henkilöstömenoihin.

Poliisin taloustilanne heikkenee merkittävästi kaudella 2018-2020 määrärahatason laskiessa v. 2016 tasosta (730,3 milj. euroa) vuoteen 2020 mennessä 56,4 milj. eurolla (2020: 673,9 milj. euroa). Poliisi valmistelee parhaillaan sopeuttamistoimia talouden raameissa pysymiseksi tulevina vuosina. Sopeuttamistoimet käynnistetään jo v. 2017 ja lähtökohtana on, että kaikin käytettävissä olevin keinoin hillitään poliisimiesten määrän laskua, tältä ei kuitenkaan voida täysin välttyä. Nyt tiedossa olevalla määrärahatasolla poliisien määrä tulee olemaan v. 2020 miltei 880 poliisia vähemmän kuin kuluvana vuonna, n. 6 400, mikä on myös selvästi alle sisäisen turvallisuuden selonteossa linjatun 7 000 poliisimieshtv:n vähimmäistason.

26.10.02 Suojelupoliisin toimintamenot

Momentille esitetään vuodelle 2017 yhteensä 25,9 milj. euroa. Määräraha on 2,05 milj. euroa suurempi kuin kuluvana vuonna. Nousu johtuu Suojelupoliisin suorituskykyä (SSK) tehostavaan tietojärjestelmään osoitetusta tuottavuusmäärärahasta (5,95 milj. euroa) sekä kevään 2016 kehyspäätöksessä osoitetusta 2 milj. euron tasokorotuksesta Suojelupoliisin toimintakyvyn varmistamiseen muuttuneessa toimintaympäristössä. Kilpailukykysopimuksen johdosta määrärahataso alenee 0,6 milj. euroa vuonna 2017. Suojelupoliisin kokonaishenkilöstön määrä on v. 2017 yhteensä 208, josta poliisimiehiä on 174.

Suojelupoliisin keskeisenä tavoitteena on kansallista turvallisuutta uhkaavien tekojen ja hankkeiden ennalta estäminen ja oikea-aikaisen tiedon tuottaminen yhteiskunnan turvallisuuden edistämiseksi ja päätöksenteon tueksi. Suojelupoliisi sopii sisäministeriön kanssa tiedonhankintaprioriteeteista, joilla määritetään ennakkoon vuosittaiset painopisteet kansallista turvallisuutta palvelevalle tiedonhankinnalle. Tiedonhankintaprioriteetit muodostuvat keskeisesti ulko- ja turvallispoliittisen johdon tietotarpeista. Niiden avulla tuotetaan ajantasaista tietoa ja suojataan siten yhteiskunnan etuja. Myös turvapaikanhakijatilanne työllistää Suojelupoliisia v. 2017.

26.10.20 Maastapoistamis- ja noutokuljetuksista aiheutuvat menot

Arviomäärärahamomentille 26.10.20 *(Maastapoistamis- ja noutokuljetuksista aiheutuvat menot, amr)* ehdotetaan 17,6 milj. euroa, mikä on 4,3 milj. euroa vähemmän kuin vuonna 2016. Momentille varattiin vuodelle 2016 yhteensä 22 milj. euroa poliisin vastuulla olevien maasta poistettavien henkilöiden maastapoistamiskuljetuksiin. Maastapoistamisia ei ole kuluvana vuonna saatu täytäntöön suunnitellulla tavalla Maahanmuuttoviraston odotettua hitaammasta päätöksenteosta ja suuresta kielteisten päätösten valitusmäärästä johtuen. Paine maastapoistamistoiminnalle siirtyy vuodelle 2017.

26.10.21 Kejo-hankkeen yhteiset toimintamenot

Poliisin, pelastustoimen, sosiaali- ja terveystoimen, Rajavartiolaitoksen, Puolustusvoimien sekä Tullin yhteisen kenttäjohtojärjestelmähankkeen (Kejo) yhteisiin toimintamenoihin momentille 26.10.21 on vuodelle 2017 varattu tuottavuusmäärärahaa 4,0 milj. euroa, mikä on 3 milj. euroa vähemmän kuin vuonna 2016. Valtiovarainministeriö rahoittaa hanketta tuottavuuden edistämiseen tarkoitetulla määrärahalla vuosina 2013–2017.

TOIMINNAN PAINOPISTEET 2017

Poliisi pyrkii säilyttämään kiireellisten hälytyspalvelujen saatavuuden. Liikennevalvonnan vaikuttavuus pyritään säilyttämään huolimatta siitä, että liikennevalvontaan kohdennettua työaikaa joudutaan kohdentamaan myös yleisen järjestyksen ja turvallisuuden hallintaan sekä rikostorjuntaan turvapaikanhakijatilanteesta johtuen. Tätä yritetään kompensoida automaattista liikennevalvontaa lisäämällä. Erityisesti törkeiden huumerikosten torjuntatoimia kehitetään ja tehostetaan.

27.9.2016

Poliisin ennalta estävään toimintaan käytettävissä olevia resursseja suunnataan nykyistä kohdennetummin sekä valtakunnallisesti että alueellisesti. Sillä varmistetaan, että valtakunnallisesti tärkeimmiksi asetetut tavoitteet toteutuvat koko maassa. Väkivaltaisen radikalisoitumisen ja ekstremismin ehkäisy liitetään osaksi poliisin ennalta estävää toimintaa ja Ankkuri-toimintaa, jota laajennetaan. Poliisi puuttuu rasistisia piirteitä omaavaan ja muuhun viharikollisuuteen sekä rikosoikeudellisilla että ennaltaehkäisyyn perustuvilla menetelmillä.

Poliisin mahdollisuudet panostaa mm. sarjoittamistyötä edellyttävään ns. pimeänä poliisin tietoon tulleiden rikosten selvittämiseen ovat entistä haasteellisemmat. Tämä heikentää osaltaan omaisuusrikosten selvitysasteita. Myös piilorikollisuuden paljastamisen edellytykset heikkenevät.
Suojelupoliisin alueellinen toimintakyky varmistetaan siten, että kaikki tehtävät pystytään jatkossakin hoitamaan eri puolella Suomea yhtä tehokkaasti ja tuloksellisesti. Suojelupoliisi jatkaa toimenpiteitä nykyisen toiminnallisen tietojärjestelmän uusimiseksi ja laajentamiseksi ja on saanut tätä tarkoitusta varten tuottavuusmäärärahaa 5,950 milj. euroa vuodelle 2017.